

El gust per la lectura 2014-2015

Cicle superior d'educació primària

LA VOLTA AL MÓN EN 28 CORREUS ELECTRÒNICS

Stefano Bordiglioni

GUIA DIDÀCTICA

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

El gust per la lectura 2014-2015

Cicle superior d'educació primària

LA VOLTA AL MÓN EN 28 CORREUS ELECTRÒNICS

Stefano Bordiglioni

GUIA DIDÀCTICA

Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersiò i Acolliment Lingüístics

Teresa Àvila Mariné
Magda Jové Guasch

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

ÍNDEX

EL GÈNERE EPISTOLAR

1. Justificació
2. El gènere epistolar
3. La carta
4. El tractament de la carta a l'escola
5. Selecció bibliogràfica

INFORMACIÓ SOBRE EL LLIBRE

1. Fitxa tècnica
2. Per saber-ne més
 - 2.1. L'autor: Stefano Bordiglioni
 - 2.2. L'il·lustrador: AntonGionata Ferrari
 - 2.3. L'obra

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

1. Abans de llegir el llibre
2. Mentre llegim
3. Després de llegir el llibre
4. Relació amb altres àrees
5. Competències que es treballen

ACTIVITATS PROPOSADES AL QUADERN DE L'ALUMNE: COMENTARIS I SOLUCIONARI

1. Abans de llegir
 - 1.1. La imatge de la portada i el títol
 - 1.2. La contraportada i l'índex
 - 1.3. L'índex
 - 1.4. La fitxa bibliogràfica
 - 1.5. El títol
 - 1.6. L'autor
 - 1.7. Per tenir ganes de llegir el llibre
 - 1.8. A l'aula
2. Mentre llegim
 - 2.1. La sortida
 - 2.2. El Marroc
 - 2.3. Nova York
 - 2.4. Mèxic
 - 2.5. Guatemala
 - 2.6. Califòrnia
 - 2.7. La Polinèsia francesa
 - 2.8. L'arribada
3. Després de llegir el llibre
 - 3.3. Fragments desordenats
 - 3.4. Fragments amb distractors
 - 3.5. Ompliu les caselles
 - 3.6. El primer correu electrònic

GRAFIA I WEBGRAFIA

ANNEX

EL GÈNERE EPISTOLAR

1. Justificació

“En la literatura infantil y juvenil actual, la carta, el genero epistolar, tiene plena vigencia como medio de comunicación y como procedimiento narrativo, que ayuda en la construcción de las historias y las hace más creíbles. Otros valores y ventajas de lo epistolar es que favorece la comprensión del relato, la participación del lector en la reconstrucción del texto, o el contacto con realidades subjetivas”.¹

La comunicació és una necessitat vital de les persones des del seu naixement i al llarg de tota la vida. Des de petits busquem la interacció amb altres persones, cosa que ajuda a desenvolupar el pensament i el llenguatge.

Vivim a l'era de les comunicacions: els mitjans evolucionen i permeten comunicar-se d'una manera cada vegada més efectiva, immediata i permanent. Ara més que mai infants, adolescents i adults tenim la possibilitat d'estar connectats amb els altres.

Les tipologies textuais han evolucionat: s'ha passat d'escriure cartes i postals, a sms i serveis de missatgeria instantània. Històricament, la carta s'enviava per [correu](#), mentre que avui també es pot enviar per [fax](#) o per [correu electrònic](#), tot i que al passar la frontera cap al correu electrònic, ja no s'anomena carta o lletra, sinó que entrem en el camp del que anomenem missatge, missatge de correu electrònic o simplement un correu electrònic o correu-e, i es reserva el terme carta o lletra per missives en paper.

Evidentment, aquestes tipologies no utilitzen les mateixes formalitats, tot i que la seva funció segueix essent comunicar alguna cosa a un interlocutor.

A dia d'avui, els infants, si els parlem de cartes, probablement les relacionaran amb les que arriben a casa seva: cartes del banc, factures de la llum, correu comercial... potser els costarà trobar el valor comunicatiu que tenen en el fons, aquest valor que s'ha anat diluint al llarg del temps amb l'aparició de les noves tecnologies. En canvi, hi ha moltes obres de la literatura infantil i juvenil que utilitzen la carta com a mitjà per expressar i comunicar, per diferents motius, perquè:

- Augmenten el realisme del discurs narratiu.
- Permeten veure diferents punts de vista dins de la mateixa obra.
- Poden ajudar a transmetre emocions i sentiments.
- Ajuden a seguir el fil conductor de l'obra i afavoreixen la implicació en la lectura.

És per aquest motiu que creiem necessari aprofundir en aquest gènere dins de les aules, ja des de primària, descobrint les seves possibilitats, aprofitant els recursos que ofereix i connectant-lo amb el món real dels alumnes.

¹ M.V. SOTOMAYOR SÁEZ. “El genero epistolar”, *CLIJ: Cuadernos de Literatura Infantil y Juvenil* (1998), núm.109, pàg. 7-19.

2. El gènere epistolar

El Gran Diccionari de la Llengua Catalana (Enciclopèdia Catalana) defineix “gènere epistolar” en aquests termes:²

Modalitat literària basada en la correspondència entre escriptors, o artistes en general, o bé en produccions literàries escrites en forma epistolar però que no formen part d'una correspondència estricta.

En el camp de la literatura infantil, SOTOMAYOR (*Op. cit*) analitza els trets comuns de les obres que utilitzen la carta, i en distingeix tres tractaments diferents:

- La carta com a tema o motiu argumental.
- La carta com a recurs narratiu, com a procediment intercalat, que actua junt amb altres formes de narració.
- La carta com a gènere, en obres completament epistolars.

a. La carta com a tema o motiu argumental

Aquest tipus d'obres utilitzen la carta com a element físic, com a objecte que forma part de l'argument, com a “centre d'interès”. Són contes en què els protagonistes són carterers, personatges que envien o reben cartes... Alguns d'aquests llibres fins i tot inclouen cartes reals, incorporades físicament. Aquests llibres apropen els lectors a la capacitat de comunicació de la carta i ajuden a descobrir-ne la utilitat.

Són dos exemples d'aquesta tipologia *Una carta per a la Marta*³ i *El león que no sabia escribir*.⁴ En el primer, la Marta, una nena, es lleva convençuda que aquell dia rebrà una carta, i la va buscant en diversos llocs, fins que la troba enganxada a l'aparador d'una botiga. La carta és, per tant, l'element principal de l'argument; en el segon, el protagonista vol escriure una carta per enamorar una lleona: el mal és que no sap escriure, així que demanarà ajuda a diversos animals. La carta és, un cop més, un element important de la història.

El primer dels llibres que proposem per treballar amb els alumnes en aquest dossier, *El carter Joliu*, el podríem incloure dins d'aquest grup: un carter que va fent el seu trajecte diari, entregant les cartes a diferents personatges de contes populars.

b. La carta com a recurs narratiu

Dins de la mateixa obra conviuen diferents recursos narratius que es van intercalant, i la carta n'és un. Això afavoreix:

² <http://enciclopedia.cat/diccionaris/gran-diccionari-de-la-llengua-catalana/cerca?s.q=epistolar&search-go=Cerca#.VAW-K6LJTE0>

³ M. ESCARDÓ. *Una carta per a la Marta*. Barcelona: La Galera, 1989. (Col. La Sirena; 34)

⁴ M. BALTSCHHEIT. *El león que no sabia escribir*. Salamanca: Lóguez. 2006.

- *El canvi de la veu que narra*: les cartes que apareixen al llarg de l'obra poden ser escrites per diferents personatges o bé per un mateix personatge en diferents èpoques. Això permet veure diferents enfocaments, interns i externs, diferents implicacions i perspectives de la situació que es descriu.
- *La credibilitat*: el fet d'estar escrites en primera persona facilita l'apropament al lector i dóna més sensació de veracitat a la història que s'explica.
- *El trencament temporal*: el decalatge que hi ha entre el temps de la narració i el temps en què s'escriuen les cartes pot ser variable i permet jugar amb el temps de l'obra; mitjançant la carta es pot fer viatjar el lector al temps passat o fer-lo viure en moments diversos de la vida del protagonista.

La segona obra que proposem, *Les cartes secretes del ratolí Pérez*, es podria incloure dins d'aquest grup.

c. *La carta com a gènere*

Es tracta d'obres que són totalment epistolars. El lector assisteix a un diàleg entre dos interlocutors que intercanvien cartes, i que li proporciona tota la informació necessària perquè pugui reconstruir i comprendre tota la història.

Es pot donar el cas que només es reproduueixin les cartes d'un dels dos interlocutors, de manera que es depengui de la visió i de la mediació d'un dels personatges per arribar a conèixer l'altre. En aquest cas, el diàleg entre els personatges només s'infereix.

Dins d'aquest grup de llibres hi podríem situar *La jardinera*⁵ i *Estimada Susi, estimat Paul*.⁶

La tercera obra que proposem, *La volta al món en 28 correus electrònics*, es trobaria dins d'aquest grup.

3. La carta

La carta (en registre comú) o lletra (en un registre més arcaïtzant), també en alguns casos missiva (en un registre més formal) o [epístola](#) (ús literari o religiós, dins el cristianisme) és una [comunicació escrita](#) de caràcter interpersonal i de contingut molt variat, segons si s'hi tracten temes personals, comercials, administratius...

Tipus de cartes

⁵ S. STEWART. *La jardinera*. Ekaré.

⁶ C. NÖSTLINGER. *Estimada Susi, estimat Paul*. Cruïlla.

- Cartes privades i familiars
- Cartes de cortesia
- Cartes al director
- Carta literària
- Carta comercial
- Carta administrativa

El resultat d'un carteig entre dos o més remitents / destinataris, és a dir, el conjunt de cartes, impresos i altres trameses, és la correspondència.

La carta formal té unes característiques molt rigoroses, pel que fa tant a l'estructura com a la redacció de la informació.

Estructura de la carta formal

1. Nom i adreça de qui envia la carta (el **remitent**). Aquestes dades són impreses en el paper de la carta quan es tracta d'un organisme oficial, una empresa...
2. Nom, càrrec, si s'escau, i adreça del **destinatari**.
3. **Referències i assumpte**. Si hi ha codis de referència d'un document, una comanda, etc., es consignen després de la paraula "Referències". També es pot consignar l'assumpte de la lletra, després de la paraula "Assumpte:" que consistirà en un resum brevíssim del motiu de la carta (en una sola línia).
4. **Salutació**. Fórmula de cortesia adient al to de la relació que s'expressi en el cos de la carta.
5. **Cos**. La redacció ha de ser clara, rigorosa i concisa. Per aconseguir-ho cal partir d'una organització lògica del text en què, per mitjà de paràgrafs breus i separats, es distingeixin els tres grans blocs d'informació: introducció, exposició i conclusió. Abans de començar a escriure cal seleccionar la informació i ordenar-la; és útil servir-se dels marcadors textuais següents:
 - Introducció. Amb motiu de, a causa de, l'objectiu principal de, em proposo explicar, aquest escrit tracta de, em dirigeixo a vostè per...
 - Exposició:
 - En primer lloc, d'una banda, per començar, d'entrada...
 - En segon lloc, d'altra banda, respecte a, quant a, pel que fa a, amb relació a...
 - En darrer lloc finalment, per acabar..
 - Conclusió: Així, per tant, així doncs, en conclusió, en conseqüència, és per això que...
6. **Comiat**.

7. **Signatura.** Signatura a mà de qui escriu la carta. A sota van el nom i els cognoms i, si s'escau, s'hi fa constar el càrrec, normalment a sota del nom.

8. **Data.** Localitat i, després d'una coma, la data.

9. **Post scriptum (PS)**, anomenat també [postdata](#) (PD). Paràgraf o ratlles d'informació complementària, que s'afegeix al peu de la carta.

4. El tractament de la carta a l'escola

“La competència lingüística i audiovisual és saber comunicar oralment (conversar, escoltar i expressar-se), per escrit i amb els llenguatges audiovisuals, fent servir el propi cos i les tecnologies de la comunicació (anomenada competència digital), amb gestió de la diversitat de llengües, amb l'ús adequat de diferents suports i tipus de text i amb adequació a les diferents funcions”.⁷

Si busquem dins dels continguts del currículum d'educació primària quins es podrien relacionar amb la tipologia textual de la carta, trobem:

Cicle inicial	Cicle mitjà	Cicle superior
Comprensió de les informacions més habituals de classe, de la vida quotidiana i dels textos vinculats a continguts curriculars en qualsevol dels formats possibles i de forma conjunta a partir dels textos, imatges o esquemes.	Comprensió de les informacions escrites més habituals de classe, de la vida quotidiana i dels textos vinculats a continguts curriculars en qualsevol dels formats possibles i de forma conjunta a partir del text, imatges o esquemes que el componen.	Comprensió de les informacions escrites en algun dels formats possibles que fan referència a qualsevol àmbit de l'escola i de la vida quotidiana (material de treball, instruccions, anotacions, fullets informatius, documentals, publicitat, cartes, articles del diari, reportatges i entrevistes, entre d'altres).
	Lectura, comprensió i anàlisi guiada d'informacions i relats procedents de documents audiovisuals i de mitjans de comunicació.	Lectura silenciosa i comprensió guiada amb diferents propòsits i intencions de temes treballats a classe.
Ús d'estratègies lectores adequades en la lectura individual silenciosa o en veu alta amb el professorat.	Ús d'estratègies lectores adequades en la lectura individual silenciosa o en veu alta amb el professorat.	
Interès pels textos escrits i audiovisuals com a font d'informació i d'aprenentatge i com a mitjà de comunicació.	Interès i curiositat per mirar o llegir contes o llibres de coneixements, però també per llegir qualsevol text que es té a l'abast: un rètol, un avis, un títol d'un llibre, una notícia de diari, una informació d'internet, entre altres.	

⁷ Decret 142/2007 de de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària.

		Coneixement i aplicació de l'estructura que determina la tipologia dels textos (per exemple, en una descripció, hi ha una presentació i un desenvolupament; en una notícia s'ha de respondre unes preguntes; en una narració, hi ha de passar alguna cosa).
	Utilització de correus electrònics per comunicar-se.	Utilització de programari per enviar i rebre correus electrònics, per escriure i publicar a internet per comunicar-se.

El primer contacte que tenen els alumnes amb aquesta tipologia textual és a través de les notes i els missatges, a educació infantil i al cicle inicial. Amb les notes descobreixen que la llengua escrita serveix per comunicar alguna cosa, per posar-se en contacte amb una altra persona i donar-li alguna informació. Les notes a les famílies, les notes a l'agenda, les "missatgeries" i bústies d'aula ajuden a descobrir-ho.

Més endavant apareixen la carta i el correu electrònic. Pel fet que habitualment ja no es reben a les cases cartes de tipus personal, seria bo que abans de començar-la a treballar com a tipus de text descobrissin per a què serveix. La primera que s'acostuma a veure a l'escola és la carta als Reis, però es pot convidar els alumnes a portar diferents tipus de cartes que tinguin a casa i comparar-les, per veure quins elements tenen en comú i en què es diferencien, classificar-les... per anar-ne inferint les seves característiques i tipus.

Els correus electrònics són un tipus de text que té pocs anys de vida, i que tot i que presenta molts aspectes en comú amb les cartes, també en té de molt diferents, com ara la possibilitat d'obtenir una resposta immediata, en la mesura que el viatge per l'espai ha estat abolit. Cal ajudar els alumnes a descobrir-ho i ensenyar-los a redactar-los amb adequació al destinatari i coherència.

5. Selecció bibliogràfica

A continuació una selecció de títols de llibres infantils relacionats amb el gènere epistolar. Per classificar-los hem seguit el criteri de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona, i hem posat darrere del títol les marques *, ** i ***, que signifiquen:

- * Fins els 6 anys.
- ** De 7 a 10 anys.
- *** D'11 a 13 anys.

	Títol	Autor/ il·lustrador	Editorial	Argument
	<i>Una carta per a la Marta*</i>	Mercè Escardó/Ricard Recio	La Galera	La Marta es lleva convençuda que avui rebrà una carta i la busca en llocs diferents.
	<i>Estimat avi*</i>	Elisabeth Abeyà/Mercè Capdevila	La Galera	Un nét va escrivint una carta per al seu avi explicant-li totes les coses que ja sap fer tot sol.
	<i>Cartes de l'esquirol, de la formiga, de l'elefant, de l'ós...**</i>	Toon Tellegen/Axel Scheffler	Destino	A partir de les cartes es parla dels sentiments dels personatges i de la seva necessitat per relacionar-se amb els altres.
	<i>Les cartes del llobató**</i>	Ian Whybrow/Tony Ross	Cruïlla	Relat d'humor en què el protagonista és l'encarregat de respondre les cartes d'un setmanari.
	<i>Les cartes de l'Horaci**</i>	Hiawyn Oram, Sarah Warburton	Beascoa	L'Horaci és la mascota de la bruixa Maragda: s'ha d'ocupar d'ella i ajudar-la a ser una autèntica bruixa...
	<i>Estimat Max***</i>	D.J.Lucas	Cruïlla	Una relació epistolar entre el Max i l'autora del seu llibre preferit.
	<i>Elsa i el correu aeri*</i>	Kellie Strøm,	Blume	La gata Elsa reparteix correu amb el seu aeroplà, però un dia té un petit accident. Podrà acabar la seva feina?

	Títol	Autor/ il·lustrador	Editorial	Argument
	<i>El carter que es va convertir en carta*</i>	Alfredo Gómez Cerdá/ Emilio Urberuaga	Baula	L'Emili és un carter amb vocació de carta. Amb ajuda de la seva amiga fada...
	<i>Les cartes d'en Fèlix l'explorador**</i>	Annette Langen	Acanto	En Fèlix, una llebre de peluix, viatja en el seu globus i envia cartes des de diferents parts del món.
	<i>Estimada Susi, estimat Paul**</i>	Christine Nöstlinger	Cruïlla	Relació epistolar entre la Susi i el seu amic Paul, que ja no va a la mateixa escola.
	<i>Estimada iaia. La teva Susi**</i>	Christine Nöstlinger	Cruïlla	La Susi és a Grècia, de vacances, i cada dia escriu una carta a la seva àvia.
	<i>El león que no sabia escribir*</i>	Martin Baltscheit,	Lóquez	El lleó vol enamorar la lleona escrivint-li una carta, però no sap escriure.
	<i>Les cartes de la Coia*</i>	Maite Carranza	Bromera	La Coia té moltes ganes de saber llegir i escriure, i la mestra li recomana que escrigui cartes.
	<i>Chevalier August Dupin i la carta robada**</i>	Edgar Allan Poe	Lumen	

	Títol	Autor/ il·lustrador	Editorial	Argument
	<i>Kafka i la nina que se'n va anar de viatge***</i>	Jordi Sierra i Fabra	Empúries	Un llibre entranyable que recull les cartes que suposadament una nina envia a la seva mestressa des dels llocs més diversos del món.
	<i>Mar @ Ona</i>	Jesús Ballaz Zabalza	Cruïlla	A través del correu electrònic, la Mar i l'Ona en preparen una de bona, que els pares no poden ni imaginar.
	<i>Les cartes del meu germà petit***</i>	Chris Donner	Cruïlla	En Matthieu escriu cartes al seu germà gran, en Christophe, des de la casa on passa l'estiu amb els pares i els altres germans.
	<i>L'increïble atlas de la tieta Dot**</i>		Destino	L'àlbum il·lustrat de la tieta Dot amb records, fotos i mapes de tot el món.
	<i>Carta de todos para todos</i>	Toon Tellegen	Noguer	L'elefant convida un cargol al ball, l'esquirol escriu una carta a una taula, el talp s'escriu cartes a ell mateix...
	<i>Perico el carter*</i>	Beatrix Potter	Beascoa	El conillet es converteix en carter i descobreix un complot d'assassinat.
	<i>La jardinera**</i>	Sarah Stewart/ David Small	Ekaré	La protagonista se'n va a viure amb el seu tiet i, a través de les seves cartes, explica a la família on planta les llavors que li va enviant l'àvia.

INFORMACIÓ SOBRE EL LLIBRE

1. Fitxa tècnica

Títol	<i>La volta al món en 28 correus electrònics</i>
Autor	Stefano BORDIGLIONI
Il·lustrador	AntonGionata Ferrari
Editorial	Castellnou
Col·lecció	Pícnic
Llengua original	italià
Títol original	<i>Il giro del mondo in 28 e-mail</i>
Traductora	Margarida Araya
Nombre de pàgines	129
Any en què es va escriure	2006
Edició en català	2011
Lloc de l'edició	Barcelona

2. Per saber-ne més

2.1. L'autor: Stefano Bordiglioni

http://www.festivaletteratura.it/scheda_autore.php?id=360

Va néixer a Roma fa uns cinquanta anys. Va estudiar pedagogia i va fer una tesi sobre la creativitat en els nens. Té una gran passió pels idiomes, les llengües i la música.

La seva família era propietària d'un hotel on ell havia treballat de jove.

Li agrada molt viatjar, per estudiar i per plaer. Ha visitat països de tot el món, molts d'Europa, i també Mèxic, la Xina, la Polinèsia, l'Índia, Bostwana, Nepal, Egipte, el Marroc...

També li agrada molt submergir-se a l'aigua i diu que s'ha banyat a tots els mars del món.

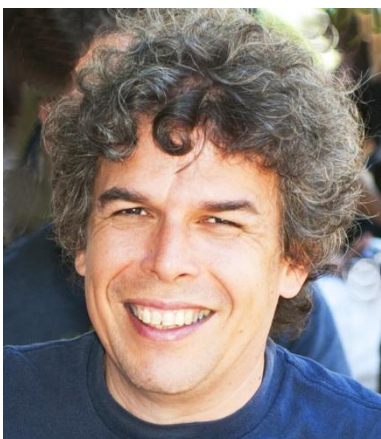
Per una sèrie de casualitats, el 1996 va començar a escriure contes per a nens. Ara ja ha publicat una cinquantena de llibres infantils i ha rebut molts premis literaris de gran prestigi, com el Gianni Rodari i l'Andersen. També ha escrit obres de teatre, com *La guerra alla grande melanzana* i ha treballat per a la televisió italiana.

Actualment és mestre d'una escola de primària de Forlì, ciutat de la regió de l'Emília-Romanya.

En català i en castellà podem trobar tots aquests llibres:

1. *Quin problema, aquest problema!* (Castellnou)
2. *Aventures a la neu* (Beascoa)
3. *El misteri de llac verd* (Beascoa)
4. *Els dinoamics contra el T-Rex* (Beascoa)
5. *La muntanya de Foc* (Beascoa)
6. *Atrapats a l'illa sense nom* (Beascoa)
7. *Aventures al desert* (Beascoa)

2.2.L' il·lustrador: AntonGionata Ferrari

Va néixer l'any 1960 a Brescia (Itàlia), on actualment viu i treballa. En un primer moment dedicat al cinema d'animació, va treballar als estudis Millà QuickSand, i posteriorment s'ha dedicat a la il·lustració de llibres infantils i juvenils. L'any 2007 va guanyar el premi Andersen (premi que atorga la revista italiana *Andersen*) al millor il·lustrador italià per a nens i nenes.

2.3.L'obra

Argument

El protagonista, en Frabrizio, fa un viatge amb el seu pare al voltant del món. El pare és periodista i ha de fer el viatge per motius professionals i el seu fill l'hi acompanya. Mentre dura el viatge manté una correspondència per correu electrònic amb els seus millors amics, la Sara i en Giulio, que li expliquen

com és la vida a l'escola sense ell. En aquesta aventura en Frabrizio viu moments emocionants i també aprèn com viu la gent dels països que visiten.

El llibre acaba amb aquestes paraules d'en Fabrizio:

“En resum, aquest llarg viatge ha estat preciós i m'ha ensenyat un munt de coses. He après, per exemple, que una de les coses més maques d'un viatge és que et permet tornar a casa. De fet, em va agradar tant marxar com m'ha agradat tornar: em sento com un mariner que ha arribat a port després de navegar durant molt de temps. Tinc moltes ganes de tornar a classe, demà, i veure-us, amics meus”.

Estructura

El llibre té una estructura simple: cada capítol és un correu electrònic, ja sigui d'en Fabrizio o d'un dels seus amics. Al principi sempre hi ha l'encapçalament del correu electrònic: qui l'escriu, a qui l'escriu i quin és el tema. Quan el correu l'envia en Frabrizio sempre hi posa les coordenades del lloc on es troba.

Els capítols són curts i àgils de llegir.

El llenguatge que els tres personatges fan servir és el propi de nois i noies d'onze i dotze anys, és planer i amb tocs d'humor. Cada personatge escriu segons la seva manera de ser. La Sara és més centrada i les reflexions que fa sempre són més mesurades. En canvi, en Giulio és més impulsiu i al final sovint acaba disculpant-se per algun comentari poc delicat. En Fabrizio explica allò que veuria un nen de la seva edat, no explica gaires detalls, però sí sensacions, estats d'ànim i també algunes anècdotes que li passen; aquests detalls personals fan que la lectura sigui àgil i entretinguda.

Espai

L'espai és un element important que destaca al llibre, que d'alguna manera es pot considerar un llibre de viatges, en els quals els llocs visitats tenen un gran protagonisme. En el present cas, coneixem com viuen les persones en diferents països del món a través de la mirada particular d'un nen de Forlì (Itàlia), que es combina amb la d'un adult molt bon coneixedor dels llocs que visiten. De cada país l'autor ha triat els elements més característics i que poden atreure els nens de deu a dotze anys.

Els llocs que visiten són:

- El Marroc: Casablanca, Marràqueix, l'Atlas, les dunes de Zagora, les muralles de Taroudant i Fes.
- Nova York: Manhattan, l'Empire State Building.
- Mèxic: Ciutat de Mèxic, Palenque, Cancun, ruïnes d'Uxmal i Yucatán.

- Guatemala: el llac Atitlan, Chichicastenango.
- Califòrnia: Disneyland.
- Polinèsia francesa: Tahití, Moorea, Bora Bora.
- Tuamotu: Rangiroa.

Temps

La història transcorre en unes cinc o sis setmanes.

Personatges

Fabrizio: És el protagonista de la història, d'uns onze o dotze anys. Viu en una ciutat d'Itàlia, Forlì, d'uns 120.000 habitants, a prop del mar Adriàtic. El seu pare és periodista i viatja sovint per feina. No se sap si el nen té més família perquè no s'esmenta cap altre familiar. De caràcter sembla força tranquil i molt observador.

Giulio: És l'amic d'en Fabrizio; van a la mateixa classe i tenen una bona relació. No li agrada gaire estudiar i és el més bromista dels tres amics.

Sara: També és amiga d'en Fabrizio. Sembla molt responsable i treballadora i té curiositat pels llocs que visita el seu amic.

El pare: És la persona que sempre està al costat d'en Fabrizio i qui li explica els detalls dels llocs on van. És un personatge que queda a l'ombra: sempre és a través d'en Fabrizio que sabem què diu i què pensa.

Valors

El valor que més vol destacar l'autor al llarg de tot el llibre és el respecte envers les cultures i maneres de viure i de fer de tots els països tractats. Els dos viatgers es relacionen molt amb les persones nadiues i s'interessen per la manera que tenen de veure el món.

No es fan comparacions, no es planteja si un lloc és millor o pitjor que un altre. En tot cas s'explica com és cada país a través de la mirada d'un nen que s'entusiasma amb el que veu, des de les dunes del desert fins als mars blaus de la Polinèsia (però que també es queixa quan està cansat o té por quan busseja o vertigen quan ha de baixar una paret).

El comentari que fa quan torna del viatge és que les persones i les necessitats que tenen són ben semblants a tot arreu:

“El que no us he dit, perquè fins avui jo tampoc no me n'havia adonat, és que el món és increïblement variat i interessant, però també molt semblant pertot arreu. [...] arreu he trobat cases, botigues, mercats, escoles i nens que hi van”.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

1. Abans de llegir el llibre

El que pretenem amb les activitats que proposem en aquest apartat és que els alumnes es familiaritzin amb el llibre i tinguin ganes de llegir-lo.

Objectius que ens hem plantejat:

- Buscar elements atractius que engresquin a llegir el llibre.
- Que coneguin una mica els personatges perquè hi puguin buscar elements de semblança o bé de contraposició i puguin tenir interès en el desenvolupament de l'acció.
- Parlar de quins dels països que surten al llibre coneixen o de quins han sentit a parlar per activar els coneixements previs.
- Pensar quins coneixements ens pot aportar la lectura del llibre.
- Recollir propostes dels alumnes sobre aspectes del llibre en què els agradaria aprofundir.
- Planificar la feina.

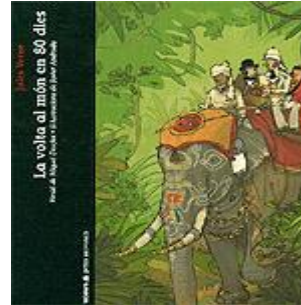
La portada i el títol

Abans d'obrir el llibre ens fixarem en la informació que podem obtenir de la portada.

Tot seguit us proposem unes quantes preguntes per obrir el diàleg:

- La imatge ens pot donar pistes sobre el tema del llibre?
- Qui deu ser el protagonista?
- De quin país deu ser l'autor?
- Per què el nen escriu en un portàtil?
- Què deuen representar les imatges de l'avió, de la piràmide...?
- Podem buscar informació de l'autor a internet a veure què trobem.
- Podem parlar de si coneixen alguns altres autors italians, com ara Gianni Rodari, Elisabetta Dami...
- Pensar si coneixen algun altre llibre que tingui un títol semblant i què en saben, d'aquest llibre. Si algú en té algun exemplar el poden portar.

Seria interessant tenir el llibre *La volta al món en 80 dies*, de l'editorial Cruïlla, com també l'adaptació que n'ha fet l'editorial La Galera. Es poden establir paral·lelismes entre els dos llibres, semblances, diferències, èpoques en què s'han escrit, els motius per publicar un i altre llibre...

La contraportada

A la contraportada surten els tres personatges i alguns dels països que visitaran el pare i el fill. Seria interessant poder tenir un planisferi de Petters a l'aula per anar indicant els llocs per on passen, i també una bola del món per observar la direcció del recorregut.

Podem habilitar un racó per anar-hi deixant tota la informació que els alumnes puguin aportar, informació escrita, imatges, objectes...

Creiem interessant demanar quins interrogants se'ls plantegen després de llegir la contraportada, per crear expectatives i anar-hi responent a mesura que llegim el llibre:

- On deu començar el viatge?
- El viatge té lloc durant les vacances o bé durant el curs?
- Què aniran a veure del Marroc, de Mèxic, de Guatemala o de la Polinèsia?
- Per què els correus electrònics són?

Hem pensat que aniria bé elaborar un índex perquè ens pot ajudar a situar on anirà el protagonista. El podríem posar ben gran en algun lloc de l'aula i s'hi podria anar afegint algun detall important del que li passa a en Fabrizio durant el viatge.

2. Mentre llegim

Els objectius que ens hem plantejat són:

- Conèixer els diferents formats de correspondència: la carta, la postal, el correu electrònic...
- Aprofitar les situacions que viu el protagonista per conèixer millor el país que visita i poder aprofundir en algun aspecte del viatge.
- Experimentar la riquesa que hi ha en el món a través de les explicacions del protagonista, però també a través d'imatges o bé de reportatges que facin apropar els alumnes a cada país.

- Relacionar la lectura del llibre amb alguna experiència personal o recerca.
- Aplicar estratègies de comprensió lectora: literal, inferencial i crítica.
- Enriquir el propi vocabulari a partir del treball de la lectura i les activitats proposades.

Un aspecte que ens permet treballar el llibre és el format del correu electrònic i, per extensió, la carta i la postal.

Utilitzar el correu electrònic per establir una activitat de correspondència entre els alumnes és una bona manera de motivar-los per llegir el llibre.

Un altre aspecte interessant que trobem ja al primer correu electrònic és la utilització de les coordenades per saber exactament on es troba el protagonista en cada viatge. Això ens permet conèixer de manera pràctica els paral·lels i els meridians.

Per treballar-ho a l'aula pot ser interessant donar un cop d'ull a l'activitat de l'Edu365.cat: <http://www.edu365.cat/primaria/muds/socials/onsoc/>

A partir d'aquí es poden fer diverses activitats, com ara:

- Agafar un atlas i donar-los unes coordenades, a veure si troben el lloc.
- Buscar les coordenades del lloc on es troba la seva escola a la pàgina: http://hipermapa.ptop.gencat.cat/hipermapa/client/151208/base_hig_h_cat.html

Per facilitar l'organització de les activitats de lectura, hem dividit els capítols en vuit blocs, cadascun dels quals correspon a un dels països que visiten, menys l'últim bloc, el del retorn a casa.

Les activitats combinen la cerca d'informació sobre els països amb el treball de lèxic, comprensió lectora i expressió escrita.

3.Després de llegir el llibre

En aquest apartat pretenem que es pugui parlar de les expectatives que tenien en començar el llibre i fer-ne un petit comentari de valoració, argumentar quins aspectes han trobat interessants, si el recomanarien a algú que coneixen... en definitiva buscar elements que puguin enriquir la seva argumentació.

Hem posat dos exemples de comentaris de llibres, un dels quals és de la bibliotecària de la Roca del Vallès, i l'altre d'uns nens de 5è de l'Institut Escola Pi del Burgar.

Al final hem afegit algunes activitats de caire lúdic per acabar la lectura.

Altres activitats que proposem en acabar el treball:

- Escollir un dels comentaris que s'hagin elaborat i gravar-lo per penjar-lo al blog del centre o de l'aula.
- Fer una petita exposició de tot el material elaborat i explicar-ho a altres classes de l'escola.
- Presentar el treball realitzat a les famílies i acompanyar l'explicació amb petits plats que han sortit al llibre.
- Elaborar un punt de llibre amb un fragment que els hagi agradat.

4. Relació amb altres àrees

Coneixement del medi natural, social i cultural

La lectura del llibre es relaciona en tot moment amb l'entorn físic i social dels llocs que visita el protagonista. Això ens permet conèixer tant l'espai físic com els costums dels seus habitants.

En aquesta guia hem volgut posar èmfasi en els elements d'aquesta àrea per aprofundir-hi i conèixer millor alguns continguts poc familiars als alumnes:

- La situació geogràfica dels països.
- La longitud i latitud de cada lloc que el protagonista visita.
- El relleu característic de cada país: el desert del Sàhara, la serralada de l'Àtlas, la conca de Ciutat de Mèxic, les platges de Cancun, el llac Atitlan i les illes i arxipèlags de la Polinèsia.
- El clima.
- La història o petites històries de cada lloc: des dels tuaregs del Sàhara fins als maies i asteques, passant pel protectorat de la Polinèsia francesa.
- Les riqueses naturals dels llocs (flora i fauna).
- La riquesa humana.

Educació per a la ciutadania

En moltes de les activitats del dossier de l'alumne proposem que hi hagi un debat sobre aspectes tractats al llibre, i que ens permeten reflexionar sobre

les actituds de les persones en el món, des de la contaminació, al transport d'animals exòtics o la incidència de l'activitat humana en la transformació de la natura.

5. Competències que es treballen

1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dimensió literària 	<ul style="list-style-type: none"> - Gaudir del fet literari i fomentar el desenvolupament de l'hàbit lector. - Produir textos en què s'apliquin els coneixements i estructures pròpies de cada gènere.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dimensió de comprensió lectora 	<ul style="list-style-type: none"> - Llegir amb fluïdesa per comprendre textos de la vida quotidiana en diferents formats i suports. - Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació i interpretar el text i el propòsit de la lectura.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dimensió d'expressió escrita 	<ul style="list-style-type: none"> - Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa del destinatari. - Produir textos diversos amb un lèxic i unes estructures adequades. - Revisar el text escrit per millorar-lo i tenir cura de la forma de presentació.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dimensió de comunicació oral 	<ul style="list-style-type: none"> - Comunicar idees i informacions de manera oral per informar, convèncer o dialogar. - Expressar idees i organitzar informacions sobre problemes socials o naturals del seu entorn proper. - Utilitzar estratègies que facilitin la participació: saber escoltar, demanar i respectar el torn de paraula,.....

2. Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Conviure i habitar en el món 	<p>Situar-se en l'espai, orientar-s'hi i desplaçar-s'hi utilitzant plànols i mapes.</p> <p>Identificar, localitzar i descriure les principals característiques naturals, humanes i socials d'un territori utilitzant conceptes i procediments geogràfics.</p> <p>Relacionar alguns fets de la història dels segles XX i XXI amb la història familiar i local.</p> <p>Tenir una actitud positiva d'interès i confiança davant de la diversitat de llengües i cultures.</p>
3. Competència social i ciutadana	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aprendre a ser i actuar de manera autònoma 	Actuar amb autonomia i responsabilitat en la vida quotidiana i en les relacions de grup, tot elaborant i aplicant valors i normes de convivència
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aprendre a ser ciutadans i ciutadanes en un món global 	Desenvolupar la capacitat d'escolta i d'exposició argumentada de les pròpies opinions i respecte per les dels altres.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Persones, cultures i societats 	Reconèixer la importància de la participació i coresponsabilitat en les tasques de la vida domèstica, escolar i social, superant estereotips sexistes.
4. Competència d'aprendre a aprendre	
	Fomentar el pensament creatiu, la curiositat de plantejar-se preguntes, identificar i plantejar la diversitat de respostes possibles davant d'una mateixa situació o problema utilitzant diverses estratègies i metodologies que permetin afrontar la presa de decisions, racionalment i crítica, amb la informació disponible.
5. Tractament de la informació i competència digital	
	Incorporar diferents habilitats, que van des de l'accés a la informació fins a la seva transmissió, utilitzant diferents suports.

ACTIVITATS PROPOSADES AL QUADERN DE L'ALUMNE: COMENTARIS I SOLUCIONARI

1. Abans de llegir

En aquest apartat pretenem que els alumnes es familiaritzin amb els autors (escriptor i il·lustrador), els personatges i els llocs que visitarà el protagonista.

És interessant veure el lligam que hi ha entre el personatge principal (en Fabrizio) i l'autor (Stefano Bordiglioni). Es poden establir paral·lelismes entre la ciutat on viu l'escriptor i en Fabrizio. I també sabem que Stefano Bordiglioni ha viatjat molt per qüestions laborals i per plaer, o sigui que el marc físic té molt a veure amb la vida de l'autor.

També pretenem que tinguin ganes de veure què passarà en cadascun dels llocs que visitarà en Fabrizio i que al mateix temps puguin aprofundir-hi més si els agrada veure món i les diferents maneres de viure-hi.

Activitats

1.1. La imatge de la portada i el títol

Aquesta activitat la plantejarem escrita, però és més aviat una petita conversa al voltant de la imatge de la portada. Amb tot, estaria bé recollir les aportacions en un format gran (racó de l'aula, cartellera...)

1.2. La contraportada

Qui és el protagonista	En Fabrizio,
Quins són els personatges secundaris	El pare, la Sara i en Giulio.
Per què marxa de viatge el protagonista	Per acompanyar el pare, que és periodista.
On passa l'acció	Al Marroc, Mèxic, Guatemala, Polinèsia <i>(solament amb la contraportada no es pot saber tots els països que visitaran.)</i>
Com es comuniquen els personatges	A través de correus electrònics.

1.3.L'índex

La nostra proposta és fer un índex dels països que surten, però també es podria fer un índex més complet, especificant els llocs que visiten de cada indret. Depenent de l'edat dels alumnes es pot concretar més o menys.

Deixem els dos models.

ÍNDEX

1. Itàlia
2. El Marroc
3. Nova York
4. Mèxic
5. Guatemala
6. Califòrnia
7. La Polinèsia francesa
8. Arxipèlag de Tuamotu
9. Itàlia

ÍNDEX

1. Itàlia
2. El Marroc
 - 2.1. Casablanca i Marràqueix
 - 2.2. Atles, Guelmin, Zagora
 - 2.3. Taroudant
 - 2.4. Fes
3. Nova York
4. Mèxic
 - 4.1. Ciutat de Mèxic
 - 4.2. Palenque
 - 4.3. Cancun
 - 4.4. Uxmal
5. Guatemala
 - 5.1. Ciutat de Guatemala
 - 5.2. Llac Atitlan
6. Califòrnia
 - 6.1. Los Angeles
 - 6.2. Disneyland
7. La Polinèsia francesa
 - 7.1. Faaa
 - 7.2. Moorea
 - 7.3. Bora Bora

- 8. Arxipèlag de Tuamotu
- 9. Itàlia

1.4. La fitxa bibliogràfica

Títol	<i>La volta al món en 28 correus electrònics</i>
Títol original	<i>Il giro del mondo in 28-email</i>
Autor	Stefano Bordiglioni
Il·lustrador	AntonGionata Ferrari
Editorial	Castellnou
Col·lecció	Pícnic
Llengua original	italià
Traductora	Margarida Araya
Any edició llibre	2006
Any edició llibre en català	2011
Nombre de pàgines	129

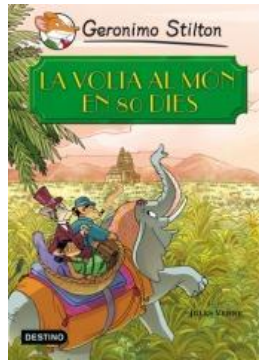
1.5. El títol

El títol ens recorda *La volta al món en 80 dies*, de Jules Verne. És possible que els alumnes en tinguin alguna referència.

Hi ha una versió cinematogràfica de l'any 2004 que es pot veure.

També hi ha el llibre de Geronimo Stilton, que n'ha fet una adaptació:

Si coneixen alguna d'aquestes obres, pot ser una bona manera d'encetar una conversa al voltant del títol.

- *La volta al món en 80 dies* de Jules Verne es va publicar l'any 1873 i *La volta al món en 28 correus electrònics*, l'any 2006. Què creuen que ha canviat de la manera de viatjar de finals del segle XIX a principis del segle XXI?
- Quins problemes es podien trobar per fer la volta al món l'any 1873? Són els mateixos que podem trobar ara?
- Com es devien comunicar l'any 1873 durant el viatge? Quina és la manera que tenim ara per parlar amb algú que està a l'altre cap del món?
- Quin protagonista penseu que viurà més aventures, el del llibre de Jules Verne o el d' Stefano Bordiglioni?
-

1.6.L'autor

Com que no és fàcil trobar gaire informació sobre l'autor, hem posat l'enllaç de l'entrevista que li van fer uns nens i nenes d'una escola, en què explica que és mestre de música d'una escola de Forlì. A més, podem escoltar una cançó que ha fet per al públic infantil si entrem a la seva pàgina web. En aquesta pàgina també ens dóna el correu electrònic per si se li vol demanar alguna informació.

1.7.Per tenir ganes de llegir el llibre

És interessant veure el vídeo que proposem a la guia de l'alumne i parlar-ne. És un vídeo que van fer al programa de l'Info K l'any 2011, dura uns dos minuts i està molt ben fet perquè d'una manera ràpida t'engresca a llegir el llibre. Hi surten imatges dels llocs que visita en Fabrizio i et posa la mel a la boca per començar-lo.

1.8.A l'aula

Per poder seguir la ruta que fan en Fabrizio i el seu pare aniria bé tenir un planisferi del món, mut i gran, per poder-l'hi marcar i afegir la informació que es consideri rellevant. Aquesta activitat es planteja per anar fent mentre llegim el llibre. Primer caldria preparar el planisferi i després completar-lo.

Una altra manera de veure els països visitats és a través del Google Earth i del Google Maps. Conèixer aquestes dues eines serà molt útil perquè hi ha molta informació actualitzada; fins i tot podem caminar pels llocs que visita en Fabrizio. És interessant descobrir tots els controls de navegació per optimitzar la cerca. En el següent enllaç hi ha una bona explicació que facilita el mateix Google Earth:

<https://support.google.com/earth/answer/176674>

Ens ha semblat que una altra manera de motivar a llegir el llibre podria ser que un familiar d'algun alumne que conegui un dels països que surten al llibre els pugui fer una petita xerrada. En aquests moments a les escoles tenim la sort que no és difícil conèixer algú que hagi viscut o visitat algun dels indrets que surten al llibre.

També proposem conèixer la feina de periodista que fa el pare d'en Fabrizio a través d'algun mitjà que tinguin a la vora (ràdio, tv...), o bé a través de la pàgina de l'InfoK : <http://www.tv3.cat/videos/1041249/Com-es-fa-l'Info-K>.

2.Mentre llegim

2.1. La sortida (cansament – enveja) (pàg. 5-10)

En aquest bloc pretenem donar informació més que no pas resoldre preguntes. En les poques activitats que demanen una resposta, la resposta és oberta.

Ens fixarem en el caràcter dels protagonistes, i sabrem situar un lloc a partir de les seves coordenades, coneixerem el GPS i el format del correu electrònic.

També proposem mirar un vídeo per entendre bé el concepte de latitud i longitud.

2.2. El Marroc (pàg. 11-36)

CASABLANCA I MARRÀQUEIX

Una de les activitats d'aquest segon bloc és el treball del format de la postal. Cada vegada s'utilitza menys, i és precisament el fet que se n'escriguin

poques el que la fa més atractiva. També ens permet investigar com s'ha fet servir en una època que no hi havia WhatsApp ni correu electrònic. És fàcil que a casa dels alumnes o dels seus avis tinguin reculls de postals de viatges, útils per conèixer els llocs on viatjaven, com eren, quan hi van anar, per què van fer el viatge... Ens obre un camp molt interessant d'investigació.

1. Activitat oberta

Ens anirà bé utilitzar adjectius per definir la sensació que els fa aquesta ciutat:

- Cases atapeïdes, amuntegades
- Façanes i edificis de color blanc
- Ciutat àmplia i extensa
- Línies suaus
- Mesquita luxosa
- Sensació de tranquil·litat, o d'inquietud, de moviment, i tràfec o de calma

2. Activitat oberta que pretén fer una petita recerca al voltant de les postals per conèixer la utilitat que havien tingut fa uns anys.

3, 4 i 5. Per treballar el format de la postal, en primer lloc proposem alguna activitat per conèixer-ne el format i després escriure'n una a partir d'una imatge de Casablanca o Marràqueix.

6. Dos adjectius que defineixen Marràqueix, segons l'autor, "caòtica" i "exòtica."

Al diccionari de l'IEC hem trobat:

caòtic -a

1 *adj.* [LC] [AN] Relatiu o pertanyent al caos.

2 *adj.* [LC] Completament desordenat i confús.

exòtic -a

1 *adj.* [LC] Introduït d'una contrada estrangera. *Una planta exòtica. Una droga exòtica.*

2 *adj.* [LC] Que fa estrany, que sembla estranger. *Un mot exòtic.*

7. En Fabrizio ens explica com es transforma el mercat de nit:

"Al vespre, la plaça estava il·luminada amb fanals, amb els llums dels botiguers i amb el foc de les parades improvisades de menjar fregit, que servien llargues cues de clients. Les anades i vingudes, el fum, les olors i el soroll de cotxes i d'instruments musicals feien que semblés una festa de poble: els narradors d'històries, els acròbates, els ballarins, els encantadors de serps, els ensinistradors de micos, els lectors de mans i els venedors d'aigua s'escarrassaven a acapara l'atenció d'espectadors i clients". (pàg. 18)

El verb *escarrassar-se*, segons el DIEC:

escarrassar-se

v. intr. pron. [LC] Fatigar-se treballant, afanyar-se en una feina, en una empresa, etc. *S'escarrassava en una altra feina més urgent. No t'escarrassis a fer-ho tu tot sol: ja ho farem entre tots. No t'escarrassis a demanar-ho: ja ho han concedit a un altre. Quan els carros encallaven, les bèsties s'escarrassaven inútilment. Pobre home, escarrassar-se tant per una misèria!*

Etimologia segons Rodamots.com: <http://www.rodamots.com/>

[Etimologia — D'escarrar, 'arrencar, refregant (les olives de l'olivera, el gra del blat de moro)', d'origen incert, probablement del fràncic *skerran*, *skarran*, 'arrencar raspant'.]

Paraules sinònimes: atrafegar-se, afanyar-se, fatigar-se, cansar-se, esdernegar-se. (Pey, S. *Diccionari de Sinònims i Antònims*. Barcelona: Teide)

8 i 9. La primera activitat pretén contrastar la sensació que té en Fabrizio quan va al mercat amb la dels alumnes.

La segona activitat ens acosta a la generació dels avis i ens ajuda a entendre l'antiguitat de la tradició dels mercats com a primeres manifestacions del comerç.

10. Recomanem fer la lectura del llibre *Nasreddin i el seu ase*, un conte amb uns dibuixos extraordinaris de Rebecca Dautremer, que recrea l'ambient d'un mercat d'un país del nord de l'Àfrica. Les aventures del protagonista són divertides.

11. Per trobar informació sobre l'Atlas us recomanem els següents enllaços:

- Sobre la serralada:

http://ca.wikipedia.org/wiki/Serralada_de_l'Atlas

- Sobre el mite:

<http://blocs.xtec.cat/aracnefilai/2009/02/27/atlas/>

12.

13. Relació entre els fragments del llibre, el lloc i les imatges:

fragment	lloc	imatge
A	Atles	1
B	dunes de Zagora	5
C	tapís de colors	4
D	Taroudant	2
E	Fes	3

14. Animals per donar i per vendre

Animals que surten als capítols del Marroc:

- ovelles (pàg. 12)
- vaques i ovelles (pàg. 16)
- camells (pàg. 21)
- saltamartins (pàg. 30)
- cavall (pàg.31)
- rucs o ases (pàg.35)

Altres animals que es poden trobar al desert:

- fenec
- dromedari
- escorpí
- escurçó
- jerbu
- llangardaix de cua espinosa

- llebre del desert

Deixem l'enllaç del programa "quèquicom", que parla del desert.
És molt recomanable:

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=21751

2.3. Nova York (pàg. 11-36)

1. Activitat oberta. Parlarem dels viatges amb avió. Segur que a l'aula hi ha alumnes que l'han utilitzat i poden explicar la seva experiència.

2. Aprofitem el viatge que fa en Fabrizio amb avió per parlar del correu aeri. L'activitat que proposem és cercar a internet quina va ser la primera carta que es va enviar per correu aeri.

A l'enllaç que us deixem, trobareu que el primer correu aeri es va enviar a França, l'any 1785, mitjançant globus aerostàtic.

3. En aquesta activitat demanem escriure una carta i enviar-la per correu aeri a algú que visqui a l'estranger.

A vegades hi ha algun alumne que ja no és a la classe perquè ha hagut de canviar de residència. Aquest seria un bon motiu per enviar-li una carta per preguntar-li com es troba al nou lloc.

4. Les comparacions

En aquest capítol l'autor utilitza moltes comparacions per donar més la sensació de grandesa de la ciutat de Nova York. És una bona ocasió per buscar les que surten i treballar-les.

amb una formiga	Quan camina per sota els gratacels
amb un coet	Quan puja amb ascensor a l'Empire State Building
amb un Ferrari	Com arrenca l'ascensor que puja a l'Empire State Building
amb un autobús dels nostres	Una limusina
amb un penya-segat	Els gratacels

5. Ens han semblat molt curioses les imatges que ha fet *Nathional Geographic*. Plantegem l'activitat de crear a partir d'aquestes un petit debat sobre la incidència de l'activitat humana en la natura. Creiem que el més interessant d'aquest debat seria treballar bé com argumentem la nostra opinió.

2.4. Mèxic (pàg. 46-64)

1. La contaminació atmosfèrica és un tema que es compta entre els que es tracten a l'escola. De vegades veiem imatges per la televisió de persones que porten màscares per respirar. Creiem important parlar de les causes d'aquest fenomen. L'activitat que plantegem va en aquest sentit.

2. La visita virtual al Museo Nacional de Antropología és molt interessant. Permet conèixer la història de Mèxic i qui vulgui hi pot aprofundir.

3. De la mateixa manera que el Museo Nacional de Antropología de Mèxic explica els jocs que es practicaven a l'època dels maies i els asteques, a casa nostra trobem documentació sobre quins jocs estaven de moda a l'època dels romans. Es pot fer una petita lectura del document que hem trobat en un dossier del Camp d'Aprenentatge de Tarragona.

Juguem com jugaven les nenes i els nens de l'època romana

HARPASTVM / RUGBI

Objectiu:

Aconseguir fer passar la pilota per darrere de la línia del camp contrari.

Què necessitem?

Una pilota.

On juguem?

En un espai gran, a l'aire lliure.

Quants hi poden jugar:

Quinze jugadors per cadascun dels dos equips (30).

Com s'hi juga:

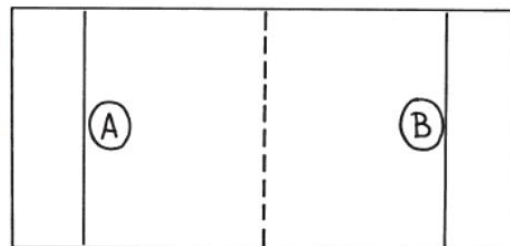
Es delimita un espai rectangular on es puguin moure amb llibertat els trenta jugadors i s'hi assenyalen tres línies: una central i dues a uns dos metres dels límits dels costats més curts.

Els jugadors es distribueixen, dividits en dos equips, un en cada camp i cadascun ha de defensar la seva línia de joc intentant impedir que l'equip contrari aconseguixi fer passar la pilota darrere d'aquesta línia. Poden impulsar-la amb les mans o amb els peus.

Per a puntuar, la pilota, a més de traspasar l'última línia del camp contrari, ha d'estar controlada, per un jugador de l'equip atacant. En el cas que aquell que la controla sigui de l'equip defensor es continuarà el joc. El defensor treurà la pilota des de la línia de banda a l'altura de l'última línia defensiva pròpia.

L'equip que ho aconsegueix guanya el punt i es torna a començar el joc.

Guanya l'equip que obtingui un major nombre de punts, en un temps limitat, per exemple, 10 minuts.

XLVIII

Camp d'Aprenentatge de la ciutat de Tarragona

4. El menjar és un element que és força present al llibre, i també és un aspecte que recordem dels viatges. Hem escollit el fragment que parla del menjar de Mèxic per demanar quins són els plats preferits dels alumnes i traslladar posteriorment les respostes en un gràfic.

5. Es pot plantejar l'activitat en petit grup i intentar buscar els pros i contres de tenir animals exòtics a casa.

2.5. Guatemala (pàg. 65-81)

1. El lloc que visiten és conegut com “el lloc més bonic del món”. Podem intentar observar imatges d'aquest indret a través de Google Earth.

Hi ha un llibre editat per Alfaguara que podem tenir a l'aula per si algú té interès a llegir-lo. S'hi plasma la dificultat que tenen alguns nens per poder viure en un lloc que és tan bonic i alhora tan complicat.

Títol: *El lloc més bonic del món*

Autor: Ann Cameron

Editorial: Alfaguara Grup Promotor, 2004

2. La moneda de Guatemala és el quetzal. Va ser creada l'any 1925 per José María Orellana, aleshores president del país.

Actualment 1 € equival a 11,10 quetzals.

Es va escollir aquest nom per a la moneda perquè antigament, a la cultura maia, es feien servir les plomes de la cua d'aquest ocell com a moneda de canvi.

2.6. Califòrnia (pàg. 80-87)

1. A Califòrnia és on es troben els estudis cinematogràfics de Hollywood. A principis del segle XX s'hi van instal·lar les principals empreses cinematogràfiques, i així Hollywood va esdevenir el més important centre de producció cinematogràfica del món.

“Als Estats Units, el cinema va tenir un èxit aclaparador per una peculiar circumstància social: en ésser un país d'immigrants, molts dels quals no parlaven l'[anglès](#), tant el teatre com la premsa o els llibres els estaven

prohibits per la frontera idiomàtica, per la qual cosa el cinema mut es va transformar en una font d'esplai molt important per a ells.

Tot ensumant-se aquest negoci, i basant-se en la seva patent sobre el kinetoscopi, Edison va intentar prendre el control dels drets sobre l'explotació del cinematògraf. L'assumpte no només va arribar a judici d'Edison contra els denominats «productors independents», sinó que es va lliurar fins i tot a trets. Com a conseqüència, els productors independents van emigrar des de Nova York i la Costa Est, on Edison era fort, cap a l'oest, recentment pacificat. En un petit poblat anomenat Hollywood, van trobar les condicions ideals per a rodar: dies assolellats gairebé tot l'any, multitud de paisatges que podien servir com a localitzacions i la proximitat amb la frontera de Mèxic, en cas que haguessin d'escapar de la justícia. Així va néixer la Meca del Cinema, i Hollywood es va transformar en el més important centre cinematogràfic del planeta”. http://ca.wikipedia.org/wiki/Història_del_cinema

2. En un dels seus correus, en Giulio ens diu que no està d'acord amb l'opinió de la Sara, que comenta a en Fabrizio que si li sorgeix un altre problema enmig de pistoles i policies que digui que és d'Itàlia i que així no li faran res. En Giulio creu que això no el salvarà, i que els problemes ens poden arribar a tots, siguem d'on siguem.

Els alumnes poden donar la seva opinió amb algun exemple que hagin viscut.

2.7. La Polinèsia francesa (pàg. 88-121)

1. Activitat oberta per parlar dels somnis que tenim a la vida.

El nom de Polinèsia francesa ve de l'any 1889, quan les illes es van agrupar sota un protectorat francès.

Un protectorat és un territori que depèn d'un altre país, però que està governat per persones del territori.

2. Hem recollit informació que pot ajudar a entendre l'adjectiu “francesa”, en el cas que es vulgui aprofundir-hi:

Vicente Moreno Cullell a la revista *Sàpiens* ho explica així:

“Els protectorats eren territoris colonials en els quals teòricament subsistia i actuava un govern indígena sobirà amb una estructura política i cultural pròpia, que havia de ser respectat formalment per l'administració metropolitana. A la pràctica, però, la metròpoli exercia una veritable política d'ocupació, ja que creava i imposava un govern paral·lel i dominant, que exercia unilateralment les funcions de defensa i de representació exterior, a més de l'explotació econòmica. Aquesta forma de domini va implantar-se

principalment en aquelles colònies que amb anterioritat havien estat nacions independents, amb relacions internacionals establertes prèviament, com en el cas d'Egipte, Malàisia o Sierra Leone”.

Actualment la Polinèsia francesa és un territori francès d'Ultramar.

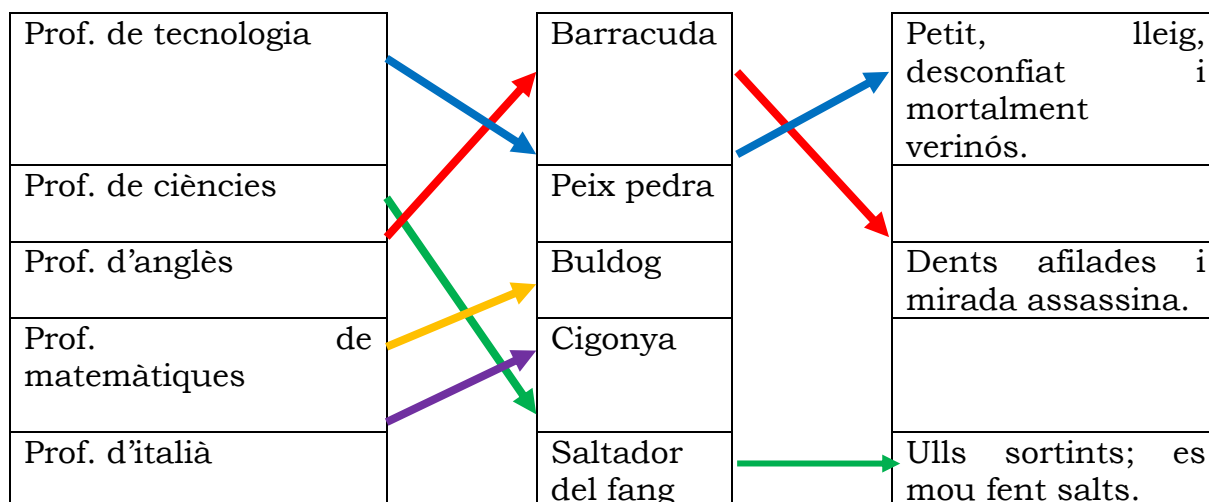
A la Viquièdia trobem:

http://ca.wikipedia.org/wiki/Polinèsia_Francesa

“Actualment la Polinèsia francesa és un país d'ultramar, reglamentat per la llei orgànica núm. 2004-192, mercè a la qual es beneficia d'una gran autonomia política. Tot i això, no es tracta d'una lliure associació d'estats com les antigues dependències de Nova Zelanda. L'administració de les funcions de govern (defensa, policia, justícia, tresoreria) està garantida per l'Estat, representat localment per l'Alt Comissionat de la República. El francès és obligatori en aquests serveis, però en la justícia, les lleis i les sentències poden ser prestats en maohi reo amb una traducció al francès. A més, s'ha organitzat l'ensenyament de les llengües vernacles polinèsies (tahitià, mangerevià, tuamotuà, marquesà) a totes les estructures escolars i universitàries.

Envia dos diputats a l'Assemblea Nacional Francesa. Gaudeix d'una Assemblea de 57 membres i un president escollits cada cinc anys per sufragi universal directe. Les últimes eleccions legislatives es van dur a terme el 2008, i les darreres eleccions presidencials es van celebrar el 2009”.

• **Les caricatures d'en Giulio**

2.8. L'arribada (pàg. 122-129)

Ja hem arribat a l'últim bloc, quan en Fabrizio torna a casa, a Forlì. En aquest capítol el protagonista està una mica cansat i té ganes de tornar a la normalitat. Aquest aspecte del viatge ens pot servir per entaular un diàleg

sobre el fet de viatjar. Quines experiències han tingut?, què els sembla el comentari del protagonista i dels seus amics?

També ens va bé per establir un paral·lelisme amb el viatge a la volta al món i el viatge de cadascun dels alumnes en aquest llibre. Què han descobert?, què és el que els ha agradat o desagradat més?, etc.

3. Digues com escrius i et diré qui ets.

- A) Giulio
- B) Sara
- C) Fabrizio
- D) Giulio

3. Després de llegir

Enfoquem aquest apartat com unes activitats lúdiques i de resum, que tenen a veure amb diferents capítols del llibre.

1. Fragments desordenats

	país
a)	Mèxic
b)	Marroc
c)	Tuamotu
d)	EUA (Nova York)

2. Fragments amb distractors

La duna semblava propera i fàcil d'escalar, però no era pas així: hem tardat gairebé (**quatre hores**) **mitja hora**, suant la cansalada, perquè els peus (**s'ensorren**) **s'enfonsen** a la sorra i rellisquen contínuament (**endavant**) **enrere**. Quan la cerimònia de la sortida del sol (**estava a punt de començar**) **ha acabat**, m'he llançat a rodolar per les grans dunes. (pàg. 25)

Finalment ha picat un peix, i els conductors de la (**barcassa**) **barqueta** l'han llançat a bord. Era una (**barruda**) **barracuda**, una mena de silur platejat (**de tres metres**) **d'un metre** de llarg, amb les dents molt (**punxegudes i afilades**) **afilades i punxegudes** com agulles. (pàg. 57)

El (**millor**) **pitjor**, però, ha estat la (**pujada**) **baixada**. No ho sabia, però tinc una mica de vertigen i per això, quan he volgut posar el peu al primer esglaó, les cames s’han negat a moure’s. El pare que ja havia baixat uns quants (**mil·límetres**) **metres**, ha hagut de tornar a pujar per ajudar-me. (pàg. 61)

Abans de sortir de l’aigua, el pare m’ha obligat a esperar-me (**3 quarts**) **3 minuts** a (**10**) **3** metres de profunditat per fer la descompressió. Ha dit que una immersió de mitja hora a (**3**) **10** metres no és gaire perillosa, però que sempre és millor ser prudents i procurar treure de la sang les bombolletes de nitrogen que puguin haver-hi entrat. (pàg.)

3.3. Ompliu les caselles

		7↓							
1	T	U	A	R	E	G			
2	V	A	I	N	I	L	L	A	
		D	8↓						
3	I	G	U	A	N	A			
			U						
4	P	A	S	S					
			C						
		5	A	L	O	H	A		
			M						
			P						
			L						
6	Q	U	E	T	Z	A	L		

3.4. El primer correu electrònic

Podeu trobar aquesta informació a la pàgina següent:

<http://www.digits.cat/colaboracions/correu-electronic>

“Tot i que els antecedents del correu electrònic ja eren presents uns anys abans, com acabem de veure, no és fins el **1971 que Ray Tomlinson**, un enginyer que treballava a l’empresa BBN (la qual havia aconseguit un contracte amb el govern nord-americà per desenvolupar el projecte ARPANET,

germen d'internet), va tenir la idea que s'acabaria revelant com una de les més influents dels últims trenta anys: **el correu electrònic**.

Tomlinson va tenir la idea de crear un programa que permetés enviar missatges d'un ordinador a un altre de diferent sense necessitat d'emmagatzemar-los en fitxers comuns com s'havia fet fins llavors. Els programes que va crear es van anomenar originàriament SNGMSG (utilitzat per enviar els missatges) i READMAIL (per llegir-los).

Com a dada anecdòtica, el primer que va fer Ray Tomlinson per posar a prova el seu invent va ser enviar-se un missatge a ell mateix. En algunes fonts s'apunta que possiblement el primer missatge va ser "QWERTYUIOP" (lletres teclejades a l'atzar)." Per tant, el primer correu electrònic el va enviar Ray Tomlinson l'any 1971, se'l va enviar a ell mateix per comprobar si funcionava.

BIBLIOGRAFIA

CAMERON, ANN. *El lloc més bonic del món*. Barcelona: Alfaguara Grup Promotor, 2004.

DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ. *Currículum: Educació Primària*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació, 2009.

DIVERSOS AUTORS. *Guies de la Natura: Els deserts*. Barcelona: Parramon, 2007.

PEY, S. *Diccionari de sinònims i antònims*. Barcelona: Teide, 2003.

VERNE, JULES. *La volta al món en 80 dies*. Barcelona: La Galera, 2001 (Petits Universals).

VERNE, JULES. *La volta al món en 80 dies*. Barcelona: Cruïlla, 2005.

WEULERSSE, ODILE; DAUTREMER, REBECCA (il·lustradora). *Nasreddin i el seu ase*. Barcelona: Baula, 2007.

WEBGRAFIA

<http://revistaescolardigital.blogspot.com.es/2012/06/entrevista-stefano-bordiglioni.html>

<http://www.bordiglioni.com/>

<http://www.tv3.cat/videos/3700970/La-volta-al-mon-en-28-correus-electronics>

<http://www.tv3.cat/videos/1041249/Com-es-fa-l'Info-K>

<http://www.edu365.cat/primaria/muds/socials/onsoc/>

http://hipermapa.ptop.gencat.cat/hipermapa/client/151208/base_high_cat.html

<http://www.edu365.cat/primaria/muds/catala/postal/index.htm>

http://ca.wikipedia.org/wiki/Serralada_de_l'Atles

<http://blocs.xtec.cat/aracnefilaila/2009/02/27/atlas/>

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=21751

http://ca.wikipedia.org/wiki/Història_del_cinema

http://ca.wikipedia.org/wiki/Polinèsia_Francesa

<http://www.digits.cat/colaboracions/correu-electronic>

http://es.wikipedia.org/wiki/Correo_aéreo

<http://news.nationalgeographic.com/news/2009/04/photogalleries/annah-atta-manhattan-island-before-nyc/>

http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/05/23/actualidad/1369336557_730006.html

<http://www.mna.inah.gob.mx/index.html>

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=33076&p_ex=vainilla&p_num=3

<http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/ca81ff5b-7525-4e56-9616-8a71d051adb0/dina4.pdf>

<http://www.super3.cat/supercrac/>

<http://dlc.iec.cat/>

[www.dic**didac**.cat/](http://www.dicdidac.cat/)

<http://www.rodamots.com/>

<http://www.castellnouedicions.com/recursos/doc/110519-guia-lectura-la-volta-al-mon-en-28-correus-209.pdf>

ANNEX

El dia 14 de juliol de 2014, el diari *Ara* començava l'*Ara Estiu*, al final del qual el periodista Xavi Coral escrivia un article molt indicat per acompanyar aquesta guia: "Sóc turista o viatger?"

LA VOLTA AL MÓN EN 49 DIES

XAVI CORAL

|| Un petit moment justifica qualsevol gran viatge*

Sóc turista o viatger?

Sabeu qui va ser el rei de l'Imperi Khmer que va ordenar construir Angkor Vat al segle XII? Jo tampoc. Un dia ho vaig saber, m'ho van explicar a Cambodja, però a la meua memòria no li devia semblar important i ho ha oblidat. En canvi, recordo perfectament qui m'ho va explicar. Es deia Tony, era un guia que vam contractar per visitar les meravelles d'Angkor i estava a punt de casar-se. Sense esperar-ho, vam acabar fent un curs accelerat sobre casaments cambodjans.

Quina altitud té el Mont Fuji? Ni idea. Ho devia saber quan vaig ser-hi, però ara no ho recordo. Però sí que sé que al seu peu hi ha una ciutat balneari on vaig tenir l'oportunitat de prendre les algues termals en un *onsen*, un balneari Japonès. I recordo perfectament que uns quants Japonesos devien pensar que era un exhibicionista perquè vaig passejar-me despullat per davant d'ells quan no calia.

Quin any va ser fundada Trinitat, la famosa ciutat colonial cubana? Vaig fer la foto de la placa que ho explicava en un dels seus carrers empedrats, però tampoc ho sé. Però sí que recordo, com si fos ara, la família que ens va convidar a sopar a casa seva i que de cap manera va voler seure a taula amb nosaltres.

Hi ha coses que les pots trobar fàcilment a la Wikipedia. N'hi ha d'altres que només les pots trobar viatjant pel món. Viatjar és conèixer. Conèixer altres realitats, altres cultures, altra gent i, així, de mica en mica, poder anar entenent aquest món tan estrany en què vivim.

Avui començo una sèrie d'articles de viatges que us acompanyarà fins a l'últim dia d'agost. No espereu farragoses classes d'història ni recomanacions turístiques. Són vivències, anècdotes, sensacions o reflexions que han sorgit al llarg dels viatges que he fet pel món.

He viatjat bastant. Quan no surto per la tele, viatjo.

Quin tipus de viatger sóc? Els més puristes defensen que el viatge només té sentit quan et poses la motxilla a l'esquena i vas a l'aventura. Els més acomodats, en canvi, no entenen un viatge sense un guia que sigui al seu costat les vint-i-quatre hores del dia. A mi m'agrada preparar el viatge per avançat i també tenir controlades les coses que són imprescindibles per no perdre el temps i, així, evitar maldecaps. Però atòx no vol dir preparar les vivències. Només vol dir saber on dormiràs i a quina hora surt el següent tren. Pel mig potser hauràs d'estirar-te a terra perquè no et vegi un elefant salvatge amb males pures, com em va passar a Zimbàbue.

Una vegada, en una entrevista, em van preguntar: "¿Et consideres turista o viatger?" Si hem de fer cas al *Diccionari de la llengua catalana*, són totes dues coses. Un turista és "una persona que visita un país pel gust de conèixer-lo" i un viatger

Hi ha coses que les pots trobar fàcilment a la Wikipedia. N'hi ha d'altres que només les pots trobar viatjant pel món. Viatjar és conèixer

I demà: el Japó

"una persona que viatja". Compleixo els requisits de totes dues definicions. Però la pregunta tenia trampa, perquè ser turista està despretigiat. Hi ha gent que fins i tot munta els viatges evitant els llocs turístics. Molt bé. I, llavors, quan són a Agra no visiten el Taj Mahal? A mi em sembla imprescindible visitar el Taj Mahal, però també trobo interessant anar a veure què hi ha al carreró del darrere. En el fons viatjar és una qüestió d'actitud, com tot a la vida. Jo intento fer-ho amb humilitat i amb els ulls i les orelles ben obertes. A partir de demà intentaré demostrar-ho, perquè aquest estiu a les pàgines d'aquest diari farem junts la volta al món en quaranta-nou dies.

Per cert, segons la Wikipedia, el rei que va fer construir Angkor Vat va ser Suryavarman II. El Mont Fuji fa 3.776 metres d'altitud i la ciutat de Trinitat la van fundar els espanyols el 1514. Demà ja ho hauré oblidat. —